

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Status for implementering av NTNUs internasjonale handlingsplan

Styret ba i august 2013 om en redegjørelse for NTNUs internasjonale engasjement og spesifikt om status for implementering av den internasjonale handlingsplanen. Redegjørelsen legges her fram for styret til orientering. Internasjonal handlingsplan ligger som vedlegg til saken.

1. Internasjonalt samarbeid som virkemiddel for kvalitet: Internasjonal handlingsplan 2011-2014

NTNUs internasjonale handlingsplan (IHP) løper i perioden 2011 -2014. Rektor tar sikte på å legge en revidert plan for en ny periode fram for styret i juni 2014. IHP har et årlig budsjett på 8 millioner kroner.

IHP 2011 – 2014 følger opp NTNUs strategi «Kunnskap for en bedre verden» og konkretiserer vår strategi på det internasjonale området. Internasjonalt samarbeid ses som et viktig virkemiddel for å oppnå NTNUs mål om økt kvalitet i forskning, utdanning og innovasjon.

Handlingsplanen bygger på to hovedgrep; etablering av strategiske internasjonale partnerskap og en systematisk kobling av forskning, utdanning og innovasjon.

Planen prioriterer tre områder:

- Deltakelse i det globale kunnskapssamfunnet
- Internasjonal mobilitet
- Internasjonalisering i forskerutdanningen

1.1. Deltakelse i det globale kunnskapssamfunnet

Under overskriften deltakelse i det globale kunnskapssamfunnet, er det gjort to geografiske prioriteringer; samarbeid innenfor det europeiske kunnskapsområdet og samarbeid med kinesiske institusjoner.

Samarbeid i Europa

For det europeiske samarbeidet er det i handlingsplanen satt tre konkrete mål:

1. Deltakelse i EUs 7. rammeprogram (FP7) for forskning og teknologisk utvikling. Målet er en samlet bevilgning til NTNU fra rammeprogrammet på 450 millioner kroner. Dette målet er

oppnådd. Det vises til O-sak 16/13 til Styret som gir en detaljert redegjørelse for NTNUs deltakelse i FP7 og ulike tiltak.

2. Deltakelse i felleseuropeiske mastergrader gjennom Erasmus Mundus-programmet. Målet er til enhver tid å delta i 5-7 Erasmus Mundus-grader. Også dette målet er oppnådd. NTNU deltar/har deltatt i 7 Erasmus Mundus programmer under EUs Lifelong Learning Programme.
3. Det tredje målet som er satt for Europa dreier seg om aktiv forberedelse mot de nye europeiske rammeprogrammene for hhv. forskning og innovasjon (Horisont 2020) og utdanning (Erasmus+), begge med oppstart i 2014. Dessuten posisjonering mot Joint Programming Initiatives, European Institute of Innovation and Technology og den europeiske Strategic Energy Technology Plan. O-sak 16/13 til styret redegjør nærmere for arbeidet mot Horisont 2020. Posisjonering mot JPI, EIT og SET-plan er del av dette.

Samarbeid med kinesiske institusjoner

Valg av Kina som prioritert samarbeidsland er begrunnet i at Kina er en voksende kunnskapsnasjon i global sammenheng. NTNU har et godt utgangspunkt for styrket samarbeid med Kina gjennom et langvarig og bredt engasjement i mange fagmiljøer.

Tiltak er tidsbegrenset økonomisk støtte til fagmiljø som samarbeider med Kina og langsiktig støtte for å utvikle Joint Research Centres (JRC). NTNU har p.t. etablert 3 JRC, 2 ved Shanghai Jiao Tong (energi og materialer) og ett med Chongqing University (materialer) og arbeider aktivt med etablering av et fjerde senter med Tsinghua University innenfor energi.

Samarbeidet med Kina er vanskeliggjort etter tildelingen av Nobels fredspris til Liu Xiabo i 2011. Arbeidet med å videreutvikle de Joint Research Centres som ble etablert mellom NTNU og kinesiske universiteter i 2010 har imidlertid gått relativt upåvirket av fredsprisen, og det er arbeidet systematisk med utvikling av et bredt virkemiddelapparat innenfor sentrene som omfatter både forskningssamarbeid og utdanningskomponenter. Imidlertid har arbeidet med å utvikle bilaterale finansieringsmekanismer for norsk-kinesisk samarbeid stoppet opp. Dette har vanskeliggjort finansieringen av samarbeidet.

1.2. Internasjonal mobilitet

Under internasjonal mobilitet er det satt mål om utgående mobilitet for studenter og vitenskapelig ansatte, samt mål om økt internasjonal rekruttering til NTNU.

Utgående studentmobilitet

Målet i IHP er at 40 % av våre gradsstudenter skal ha et studieopphold av ett semesters varighet ved en god internasjonal institusjon. For NTNU som helhet ligger prosentandelen i dag på ca 30. Det er imidlertid variasjoner mellom fagmiljøene.

Tiltaket for økt utgående studentmobilitet er at alle masterprogrammer identifiserer et utvalg institusjoner som det inngås avtaler om studentmobilitet med. Studentene anbefales å reise ut til avtaleinstitusjonene, noe som garanterer faglig kvalitet og godkjenning av kurs.

Enkelte fagmiljøer har etablert slike «pakkeløsninger», men det har vist seg vanskelig å få etablert dette i bredden av NTNUs studieprogrammer. Dette er en omstendelig prosess, og det pekes på at det

er vanskelig å utvikle pakkeløsninger fordi de aktuelle samarbeidsinstitusjonene endrer sitt studietilbud kontinuerlig (slik vi også gjør det).

Det pågår en grunnleggende diskusjon om internasjonalisering på utdanningsområdet høsten 2013. Før denne er sluttført og konkludert har det vært uhensiktsmessig å sette i gang flere konkrete tiltak.

Utgående forskermobilitet

Målet er at NTNUs fast vitenskapelig ansatte skal ha faglige utenlandsopphold, og planen åpner for ulike typer opphold ute. Tiltaket er at fakultetene skal gi økonomisk støtte til utenlandsopphold og at internasjonalisering skal være et kriterium ved vurdering av søknad om forskningstermin.

Vi savner gode data over forskermobilitet. NTNUs ph.d.-undersøkelse fra 2012 viser at ca halvpartene av ph.d.-veiledere har hatt et faglig utenlandsopphold siste 7 år av mer enn 3 måneders varighet. Utgående forskermobilitet var tema i dekanmøtet våren 2013. Diskusjonen med dekaner/prodekaner for forskning avdekker svært ulik praksis ved fakultetene og ulik grad av finansiering av utenlandsopphold.

Forskningsterminordningen er et viktig virkemiddel for økt internasjonal mobilitet blant vitenskapelig ansatte. Ordningen praktiseres ulikt ved fakultetene med hensyn til hvorvidt det stilles krav om internasjonalisering. Det er i gang et arbeid for å utarbeide forslag til en felles utreisepolitikk for NTNU gjennom en mer aktiv bruk av forskningsterminordningen. Dette er krevende fordi fakultetene har ulike tradisjoner, erfaringer og synspunkter. Vi tar sikte på å legge fram et forslag til en felles utreisepolitikk for vitenskapelig ansatte i dekanmøtet i løpet av våren 2014.

Internasjonal rekruttering

IHP uttrykker et mål om en mer aktiv politikk for rekruttering av gode utenlandske forskere. Tiltaket er at planer og virkemidler for internasjonal rekruttering skal inngå i strategiske bemanningsplaner ved alle enheter.

Vi har i dag ingen oversikt over hvorvidt dette er realisert. Dette punktet krever ytterligere oppfølging. I arbeidet med «NTNU Toppforskning» er det foreslått to nye initiativ for å styrke internasjonal rekruttering på høyt nivå. Det ene er et forslag om å utvikle en modell for «International chairs». Det andre er et initiativ for å øke rekruttering av yngre utenlandske talenter gjennom post doc. Forslagene vil bli utredet nærmere i 2014.

1.3. Internasjonalisering i forskerutdanningen

I handlingsplanen er det et overordnet mål at internasjonalisering skal prege NTNUs forskerutdanning. Delmål er at alle NTNUs ph.d.-kandidater knyttes til internasjonale prosjekter eller nettverk og at 25 % av NTNUs ph.d.-kandidater har et lengre forskningsopphold i et godt utenlandsk fagmiljø som del av ph.d.-perioden sin innen utgangen av 2014.

Tiltakene er: 1) Plan for internasjonalisering for hver ph.d.-kandidat ved opptak til studiet. 2) Alle ph.d.-programmer knytter til seg internasjonale professor II eller gjesteforsker med særlige oppgaver innenfor forskerutdanningen. 3) Fakultetene stiller ressurser til rådighet til støtte for lengre utenlandsopphold for ph.d.-kandidatene.

Mål og tiltak i IHP bygger på den kunnskap som kom fram i NTNUs ph.d.-undersøkelse i 2009. Den ble fulgt opp med en ny undersøkelse i 2012, og her ble internasjonalisering viet enda større oppmerksomhet. Vi har derfor god kunnskap om internasjonalisering i doktorgradsutdanningen.

I undersøkelsen fra 2012 svarer 16 % av de ph.d.-kandidatene at de har vært ute på lengre opphold. Korrelert med opptaksår viser resultatet at for kandidater tatt opp i 2008 og 2009 er målet om 25 % nesten nådd. Det er forskjeller mellom fakultetene. Det er verdt å merke seg at 70 % av kandidatene oppgir at de ønsker opphold ute og 58 % mener det er faglig viktig. En tredel av kandidatene uttrykker at de opplever å være del av et internasjonalt forskningsfelleskap og 1/4 deltar i internasjonale prosjekter. Vi kan dermed slå fast at selv om vi er nær ved å nå målet for utreise, er det et stykke igjen før vi kan si at internasjonalisering gjennomstyrer ph.d.-utdanningen.

Resultatene fra ph.d.-undersøkelsen ble presentert og oppfølging ble diskutert i dekanseminar våren 2013 (dekaner/prodekaner for forskning). Fakultetene er delegert ansvaret for forskerutdanningen og har også ansvaret for å internasjonalisere utdanningen. Prorektor og forskningsstab har gjennomført møter om forskerutdanning med ledergruppene på alle fakultetene vår/høst 2013. Vi må slå fast at det er ulike syn på hvordan internasjonalisering i ph.d.-utdanningen bør realiseres. Flere er skeptiske til at kandidatene skal tilbringe lengre tid utenlands. Internasjonalisering i forskerutdanningen vil følges opp i Forskningsutvalget i desember 2013.

2. Øvrige tiltak for internasjonalisering

Internasjonal handlingsplan er rektors viktigste virkemiddel for å fremme et systematisk arbeid for å styrke internasjonaliseringen ved NTNU. I denne perioden prioriterer planen EU-finansiert forskning og å styrke relasjonene til Kina. Det betyr ikke at vi ikke arbeider med å utvikle samarbeid med andre gode institusjoner i sentrale land. Eksempler er KIFEE-samarbeidet med Japan innenfor materialer og energi, samarbeidet med MIT innenfor energi, Joint Research Centers i samarbeid med kinesiske universitet, samarbeidet med Brasil innenfor petroleum der Statoil er en viktig partner, Nordic Five Tech-alliansen, CESAER-alliansen og European University Association.

Det er samtidig viktig å være klar over at den internasjonalt rettede aktiviteten ved et universitet som vårt er omfattende og mangfoldig. Den enkelte vitenskapelig ansatte vil søke samarbeid med forskere ved et utall forskningsinstitusjoner i andre land. Dette er en normal og ønsket del av akademisk aktivitet. I mange tilfeller er det et ønske fra fagmiljøene om å inngå formelle avtaler eller MOUs. For tiden har vi ca 120 avtaler om internasjonalt samarbeid. Disse bør være «aktive», og det er til en hver tid en oppgave å luke ut avtaler som har gått ut på dato. Rektor ser imidlertid ikke behov for å redusere antallet avtaler eller ha en restriktiv holdning på dette punktet. Avtaler om internasjonalt samarbeid kan være et egnet virkemiddel for å fremme økt internasjonalisering på bred front.

Norge har flere bilaterale avtaler om forsknings- og/eller utdanningssamarbeid med nasjonalt prioriterte samarbeidsland. NTNU bidrar aktivt til å fylle avtalene med konkret samarbeid. Dette gjelder Japan, Kina, India, Brasil og USA og Canada, der NTNU utvikler strategiske partnerskap med utvalgte institusjoner, og samtidig legger til rette for et bredt anlagt samarbeid.

Vedlegg:

[Vedlegg 1: NTNUs Internasjonale handlingsplan 2011 - 2014](#)